

Bijl 11

Gemeentelijk monument sinds 2004

“halfvrijstaand woonhuis met eenvoudige lijstgevel op rechthoekige plattegrond. Twee woonlagen en zolder. Tegen linkerkopgevel, licht vooruitgebouwd, een eenlaagse houten serre met lessenaardak. De gevel in rode baksteen in staand verband. Spekbanden en decoratief metselwerk in segmentbogen boven de ramen in grijze baksteen. Geprofileerde gootbak, fries met lijstwerk en panelen. Sluitstenen met diamantkop en brede stucwaterslagen onder kozijnen, wit geschilderd. Lage gevelplint in grijs geschilderd pleisterwerk. Hardstenen stoep ter plaatsen van voordeur, twee hardstenen stoeppalen”

Inleiding.

De zgn. "Oude Bijl" met de huidige huisnummers 4 t/m 11 volgens de Kadasterkaart van 1820 was dit een boomgaard als Kadasternummer sectie C no. 636.

Volgens de oorspronkelijk aanwijzende tafels van 28 juli 1828 in eigendom van de op 10 november 1774 geboren rentmeester Willem Gibo, dijkgraaf van de polder Oud-Beijerland van 1840- 1858, gemeenteraadslid 1813- 1855. Willem Gibo is op 15 april 1795 getrouwd met de op 6 februari 1771 geboren Elizabeth van der Werf.

Willem Gibo overlijdt op 28 oktober 1858. Na het overlijden van Willem Gibo wordt de op 21 november 1833 geboren Aagje van Straten universeel erfgenaam van haar oudoom van al zijn bezittingen. Aagje van Straten en haar echtgenoot Pieter Hoogenboom worden capabel geacht om het omvangrijke bezit als blijvend geheel te beheren. Op 13 januari 1881 wordt een deel van de boomgaard "De Bijl" verkocht aan de op 11 februari 1841 geboren timmerman/architect Pieter Smit Fopzoon en de op 17 juli 1849 in Piershil geboren directeur van de cementfabriek Willem Bottenberg.

In de eerste notariële akten en bij het Kadaster wordt de panden aangemerkt als:
"staande en gelegen aan de Lange Voorstraat/ op de Bijl".

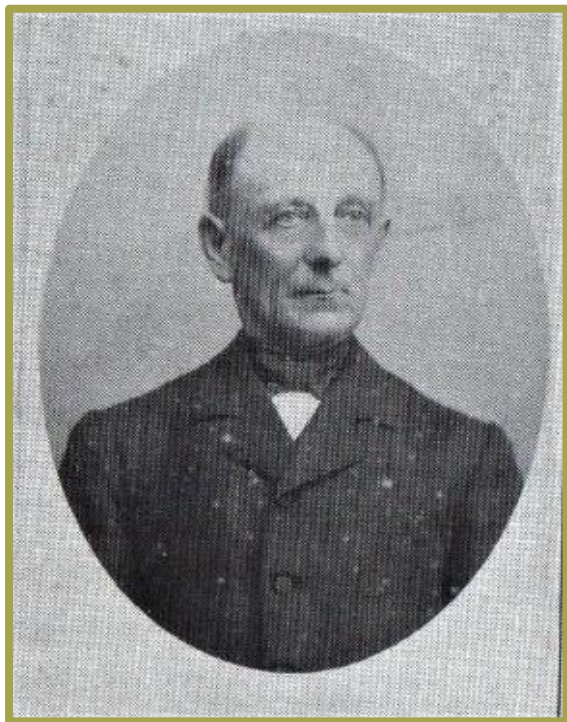
Op 17 augustus 1887 koopt Cornelis van Schouwen voor Fl. 500,-- de grond zuidelijk gelegen van het perceel sectie D no. 1254. (Bijl 10) deel uitmakend van "de Bijl". Hij koopt de bouwgrond van timmerman Pieter Fopzoon Smit en metselaar Willem Bottenberg ¹ en laat hier een pand bouwen.

Cornelis van Schouwen komt volgens het bevolkingsregister in Oud-Beijerland op 19 mei 1888 in het pand wonen met zijn echtgenote Hester van Es en twee dochters.

Stichtingsjaar 1887: Het Kadastraal nummer van de grond is sectie D no. 1447. Het huisadres is wijk B no. 66aa.

¹ Kadaster deel 36 no. 1334.

Cornelis van Schouwen is geboren op 23 augustus 1828 (akte 49) in Oude Tonge. Hij trouwt in Dirksland op 12 november 1847 (akte 18) met de 15 december 1829 (akte 68) in Dirksland geboren Hester van Es.

Cornelis van Schouwen

Hester van Es

Cornelis van Schouwen was boer op de hoeve “*Leenheerenpolder*” in Goudswaard ², was bestuurslid van de afdeling “*de Hoeksche Waard*” van de Hollandsche Maatschappij van Landbouw 1870-1878 en van 1879-1882, lid van het College van Zetters. Op 29 maart 1901 benoemd tot lid van de commissie voor schoolverzuim. ³

Cornelis van Schouwen en Hester van Es gaan in het pand rentenieren, met hun in Goudswaard geboren dochters Hester geboren 20 augustus 1865 (akte 31) en Leentje Maria op 9 september 1867 (akte 29).

Op 24 februari 1891 komt uit Den Haag inwonen de op 8 augustus 1869 (akte 27) in Goudswaard geboren zoon Willem Frederik Hendrik, hij vertrekt weer op 23 juni 1891 naar Den Haag. Op 29 mei 1893 komt vanuit Maassluis, inwonen de op 20 augustus 1880 (akte 45) in Rozenburg geboren kleindochter Cornelia Renetta van Dorsser. Zij vertrekt weer op 1 november 1894 naar Rozenburg.

Leentje Maria van Schouwen trouwt op 12 oktober 1905 (akte 38) in Oud-Beijerland met Leendert Vijfwinkel.

² “Boerderijen en hun bewoners in de Groote Waard” “de Hoeksche Waard” pag. 31-32. A.P. van den Hoek.
³ inventarisnummer 137, gemeentelijk archief Oud-Beijerland.

Op 20 januari 1906 (akte 7) overlijdt Hester van Es. Cornelis van Schouwen en dochter Hester blijven samen in het pand wonen. Het huisadres is inmiddels Bijl wijk B no. 69.

Cornelis van Schouwen overlijdt op 21 december 1916 (akte 78). Hester blijft ongehuwd in het pand wonen als eigenaar.

Volgens de volkstelling 1920/1921 is de op 29 augustus 1892 in Zuid-Beijerland geboren Lena Knook inwonend als dienstbode.

(bron: Kadaster art. 2802- 1).

Hester Van Schouwen heeft volgens het boek over de boerderijen in de Hoeksche Waard van A.P. van den Hoek veel gereisd en zelfs in die tijd in Egypte op een kameel gezeten.

Zij laat op 4 september 1937 bij notaris G.L. Born in Oud-Beijerland een testament maken. Zij overlijdt op 75 jarige leeftijd op 3 januari 1939 (akte 5).

Hester van Schouwen

In haar testament is bepaald dat zij haar porselein nalaat aan haar nichten, de dochters van haar zus Leentje Maria. Ook het bestuur van het Burgerlijk Ambestuur is gelegateerd, aldus de brief van de notaris aan het ambestuur.

Het legaat is Fl. 1500,-- met de volgende bepaling:

“dat de rente of opbrengst daarvan zal strekken om met kerstmis van ieder jaar aan de bedeeden van 70 jaar en ouder een extra bedeling van brandstof te doen”

Het legaat wordt in dank aanvaard door het ambestuur. Op 28 maart 1939 bedankt het bestuur van het Burgerlijk Ambestuur via de notaris de erfgenamen. ⁴

Volgens de woningkaart komt het pand in eigendom van Pleuntje Jannetje Hoogenboom, Het huisnummer is Bijl 11. Het Kadastraal nummer is sectie D no. 2128.
(bron: Kadaster art. 4727- 1).

⁴ Archief Historische Vereniging Oud-Beijerland hoofdgroep personen, doos 2 map 13.

**Openbare
Vrijwillige Verkoop.**

Notaris G. L. BORN te Oud-Beijerland is voornemens op **Woensdag 15 Maart 1939** bij inzet en op **Woensdag 22 Maart 1939** bij afslag, telkens voormidd. **11** uur i/h. Hotel „De Oude Hoorn” te Oud-Beijerland, **publiek te verkoopen:**

**Het Heerenhuis
met Tuin en Schuurtje**

a/d. Bijl no. 11 te Oud-Beijerland, kad. sectie D no. 2128, groot **4.93** aren, bewoond geweest door wijlen Mej. H. van Schouwen. Grondl. f 24.03.

Het huis bevat: beneden: **2** kamers en suite, keuken, bijkeuken; boven: **4** slaapk., badk., dienstbodek. en zolder.

In gebruik te aanvaarden bij betaling kooppenn. op **22 April 1939** of vroeger.

Lasten vanaf aanv. voor koper.

Bezicht. **13 en 14 Mrt. 1939**, voormidd. **10 tot 12** uur uitsl. op vertoon van toegangsbew. afgegeven door gen. notaris. **1214 32**

Inlichtingen geeft genoemde notaris.

Volgens een advertentie in de Nieuwe Vlaardingsche courant van 10 maart 1939 is er op 15/22 maart 1939 een veiling in hotel de “Oude Hoorn” waarin het pand zal worden geveild.

Volgens de woningkaart komt het pand in eigendom van Pleuntje Jannetje Hoogenboom,

Het huisnummer is Bijl 11. Het Kadastraal nummer is sectie D no. 2128.
(bron: Kadaster art. 4727- 1).

Als bewoner/huurder komt Pieter Johannes van den Riet, de op 21 februari 1913 (akte 315) in Groningen geboren Tech. Ambtenaar 1e Klasse van Provinciaal Waterstaat, met zijn op 25 september 1911 geboren echtgenote Pietje Bok, met wie hij op 12 mei 1939 (akte 333) is getrouwd.

Het gezin waarin op 31 juli 1942 (akte 78) een zoon is Hendrik Jan Willem is geboren verhuist op 10 april 1946 naar een huis aan de Koninginneweg.

Vanaf dit zelfde adres komt in het pand wonen, de op 20 augustus 1909 in Krimpen a/d IJssel geboren directeur van de muziekschool en uitgever van het advertentieblad “Vivat” Jan Henri van der Heiden, met zijn op 28 november 1911 in Rotterdam geboren, echtgenote Petronella Anna Meinster. Zij verhuizen op 6 februari 1958 naar Croonenburgh.

Huis AAN Huis

J.H. VAN DER HEIDEN, BIJL 11
OUD-BEIJERLAND TEL. 285

940.536722

VIVAT - BONAVENTURA

DRUKKERIJ LABAN & ROSKAM
MOLENDIJK 12 KLAASWAAL TEL. 14

Vivat Boanventura

In 1958 is het pand gekocht door Leendert van Bellen, die zelf woont aan de Oost-Voorstraat 59.

(bron: Kadaster art. 5747-1).

Op 25 september 1958 komt vanaf Molendijk 52 in het pand als huurder, de op 16 februari 1886 (akte 6) in Goudswaard geboren rijwielhersteller Gerrit van Dienst. Met zijn op 9 december 1882 (akte 210) in Oud-Beijerland geboren, echtgenote Elizabeth van der Linden, met wie hij op 9 mei 1907 (akte 16) is getrouwd en hun ongehuwde kinderen Adriaantje (1907) en Willem (1917).

Het pand is sinds 1958 in eigendom van de deurwaardersklerk Willem van Dienst.

(bron: Kadaster art. 5758- 1).

Er is in het pand veel inwoning:

- Van 22 september 1953 komt vanuit Leiden Paul Geerling, vertrekt op 22 december van dat jaar.
- In die zelfde periode vanaf 25 november 1953 vanuit Oostvoorne Johannes Bouma, verhuisd op 3 september 1957 naar een pand in de HBS-laan.
- Op 6 december 1960 komt uit Zuid-Afrika de op 14 februari 1923 geboren zoon de technisch lasser Pieter van Dienst met zijn op 31 juli 1931 geboren echtgenote Janny Vermaas, met wie hij op 18 november 1948 is getrouwd. Op 19 juli 1961 verhuizen zij naar Zwitserland.

Elizabeth van der Linden overlijdt op 2 januari 1967, weduwnaar Gerrit van Dienst blijft met zijn beide kinderen in het pand wonen. Gerrit van Dienst overlijdt op 7 november 1971.

De kinderen Adriaantje en Willem blijven samen in het pand wonen. Als Willem van Dienst op 9 maart 1988 overlijdt, is bepaald dat Adriaantje tot haar overlijden in het pand mag blijven wonen.

Adriaantje van Dienst verkoopt het pand aan Jan W. ter Mors en blijft nog enkele maanden wonen tot haar vertrek in oktober 1988 naar Hellevoetsluis., waar haar broer Pieter al eerder is gaan wonen.

De nieuwe eigenaar Jan W. ter Mors komt samen met Margaretha Komttebedde vanaf de Van Breughelstraat, in oktober 1989 in het pand wonen. Zij laten het pand intern verbouwen in 1989.

Het Kadastraal nummer is sectie D no. 5035.

Bijl 11 – foto ca 1995

Detail van de voortuin

Sinds 2004 is het pand aangewezen als gemeentelijk monument met als motivatie:

“Halfvrijstaand woonhuis met eenvoudige lijstgevel op rechthoekige plattegrond. Twee woonlagen en zolder. Tegen linkerkopgevel, licht vooruitgebouwd, een eenlaagse houten serre met lessenaardak. De gevel in rode baksteen in staand verband. Spekbanden en decoratief metselwerk in segmentbogen boven de ramen in grijze baksteen. Geprofileerde gootbak, fries met lijstwerk en panelen. Sluitstenen met diamantkop en brede stucwaterslagen onder kozijnen, wit geschilderd. Lage gevelplint in grijs geschilderd pleisterwerk. Hardstenen stoep ter plaatsen van voordeur, twee hardstenen stoeppalen. Getoogde vereenvoudigde schuifvensters, op etage T- schuiframen. De glas- in- lood voorzet bovenlichten zijn van recentere datum. Op de begane grond twee originele houten rolluikkasten. Passens vernieuwde voordeur met panelen, smalle raamstrook en sierbeslag. Serre links naast de hoofdbouw, geheel in hout uitgevoerd. Houten puien met T- roeden en panelen, staande kraaldelen en bezaagde boeidelen. Schilddak met geglazuurde Oudhollandse pannen, zwart. Klein vierpans dakraam in voordakschild”. Monumentennummer 13.

Op enig moment is aan de achterzijde een aanbouw gerealiseerd, die op de Kadasterkaart van 1971 al zichtbaar is. Deze moet deu vóór 1971 zijn uitgevoerd.

Omstreeks 2009 verkoopt Jan W. Ter Mors het pand aan de familie Klaassen, die het pand ca. 2 jaar onbewoond laten, zij verkopen het dan aan de familie Van der Vlies. Op 22 april 2011 vragen zij een monumentenvergunning aan voor de aanbouw aan de linker kopgevel, achter de bestaande serre.

Pieter Jan in 't Veld,
2025

Bijl 11 – foto ca 2015.